

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 10.

Sobota 4. februarja 1928.

Leto III.

Koncentracija ter konsolidacija.

Kriza parlamenta, kriza strank.

Po zadnjih vesteh iz Beograda bi bilo soditi, da stojimo neposredno pred velikimi političnimi dogodki ter spremembami. Spremembe nas ne morejo mnogo zanimati vse do tedaj in tako dolgo, dokler bomo imeli samo enega poslanca tam doli oz. dokler ne bomo mogli sami vplivati na spremembe. Kapitalizem se v Jugoslaviji konsolidira — samo škoda je, da se tudi proletarski pokret saj v enaki meri ne konsolidira — in meščanske stranke se tudi konsolidirajo. Dasi se sicer nahajamo v takem stanju, ki je vse prej kot zavidanja vredno, vendar opazamo en gotov napredek, ki daje upanje za bodočnost. Za bodočnost ni prav nič važno, da li se bo vstvarila koalicija oz. koncentracija ali ne, ali bo skupščina razpuščena, ker delavstvo ne bo radi

kake strankarske pregrupacije v katerikoli smeri čisto nič na boljšem. Delavstvo je že dovolj vse stranke preizkusilo in je čisto vseeno, katera pride na vlado in katera gre iz vlade. Edino to nam daje upanje, da so končno tista nesrečna verska vprašanja izginila z dnevnega reda, da tudi rasa več ne igra nobene vloge, da se lahko slovenski klerikalec objema s srbskim radikalom ali celo z muslimanom. Meščanska koncentracija v občinskih svetih je že rodila koncentracijo v skupščini. To je dobro!

Naj se le duhovi ločijo, to bo gotovo blagodejno vplivalo tudi na proletariat, ki si menda v nobeni državi toliko luksuza ne dovoljuje kot pri nas.

Ljubljanski občinski svet.

Ker je bil župan dr. Puc potrjen, je bilo pričakovati, da se bo vršila po dolgem času vendar tudi že redna seja občinskega sveta. Pred sklicanjem se je vršila med demokrati in klerikalci dolgotrajna pogajanja, seja je pa pokazala, da so pogajanja obstala in da obe stranki le neradi in zelo počasi iščeta medsebojnih stikov in zvez.

O stališču socialistične delegacije do novega občinskega sveta je izčrpno obravnaval ljubljanski zaupniški zbor, ki je v kratkem sledeče: Socialisti ne bodo stopali v nikakršno koalicijo z nobeno meščansko stranko, so pa proti temu, da bi še nadalje vodili upravo mestne občine gerenti ali komisariji.

Zvesti temu svojemu stališču, je pa komunalni zbor SSJ in Zedinjenja pozval na razgovor oba dekalistična občinska odbornika, ter jima predložil nevarnost, da bi utrpel ljubljanski proletariat nedogledno škodo, če bi dekalisti tudi v občinskem svetu uveljavljali zloglasno politiko izigravanja in obrekovanja. Na zadnji seji se je sestavil skupni predlog o preiskavi vseh v javnosti iznešenih nerednosti in nepravilnosti tekom poslovanja gerentov in gerentskih svetov. Upati je, da bo razmerje glasov, kakor je predstavlja ljubljanski občinski svet vedno glasen memento za medsebojno proletarsko strpljivost in lojalnost.

Prva redna seja občinskega sveta je bila sklicana, da se izvolijo za redno opravljanje občinskih poslov določeni odseki. Ker pa se demokrati in klerikalci še niso sporazumeli za skupno delo, so se sporazumeli vsaj

za to, da se za enkrat z delom še počaka in so zato proti glasovom socialistov in dekalistov odložili volitve v odseke. Pač pa so sporazumno izvolili magistratni gremij. Od naše strani je bil izvoljen v magistratni gremij s. Likar. Večji del občinske seje je zavzela razprava o izvolitvi komisije, ki naj preišče razne koruptne aфере. Vsled doslednega nastopanja delavske delegacije je sprejela večina občinskega sveta skupni predlog socialistov in dekalistov.

Koncem seje je občinski svet razpravljajal še o nujnem predlogu socialističnih odbornikov, da se mora takoj razveljaviti v občinskem redu anahronistično določilo, da morata biti pri proračunu navzoči najmanj dve tretjini občinskih odbornikov.

Proti temu predlogu so nastopili klerikalci. Razlogi, ki so jih navajali, pa so bili napačni, nepravilni in naspotovali so predlogu le, ker hočejo kovati iz teh zastarelih določb svoj če tudi samo trenutni politični kapital. Slaba je demokracija slovenske ljudske stranke! — Značilno pa je, da je označil »Slovenec« razloge proti socialističnemu predlogu za načelno stališče stranke. Čudno to demokratično načelo naše slavne SLS!

V splošnem pa je pokazala prva seja občinskega sveta ljubljanskega, da se bosta obe najmočnejši meščanski stranki vsled političnih razmer v Beogradu še nadalje pogajali za razdelitev oblasti in moči v ljubljanski občini. Toda: tak sporazum bo neiskren in le namen medsebojne prevare, bo edina podlaga v sili sklenjenemu sporazumu.

Do tu in ne dalje!

Ljubljana, 3. februarja.

Zadnja »Enotnost« objavlja poročilo, v katerem trdi, da je baje živilska organizacija izključila iz svojega članstva sodruha Franjo Korena in sicer radi znanih incidentov v Delavski pekarni.

Koliko je na tem poročilu resnice, nam še ni znano, da pa okoli »Enotnosti« take želje goreče goje, je pa več kot verjetno. Po inicijativi teh ljudi se tudi taka gonja vrši, zato je prišel čas, da napravimo vsemu temu energičen konec.

Glede stavke v Delavski pekarni so že vsi oficijelni forumi naših stro-

kovnih organizacij izpregovorili svojo končnoveljavno besedo. Dokazano je, da s strani merodajne strok. organizacije v Del. pekarni stavka sploh ni bila proklamirana. Nasprotno temu je dokazano, da je odbor živil. organizacije celo sklenil, da se ima za časa stavke v Delavski pekarni delati, pa ne kakor običajno v eni izmeni, temveč dan in noč v treh izmenah.

Če bi živilska organizacija Korena res izključila, bi ga mogla izključiti le zato, ker je tako delal, kakor je ona sklenila. To bi bila sicer čudna nagrada, ali tisti, ki to gonjo vo-

dijo, so že neštetokrat dokazali, da jim je vsaka morala, tudi proletarska, nepoznana stvar, kadar je treba nastopiti proti kakemu socialistu.

Da je vse skupaj le politična gonja proti Korenu kot socialistu, je tudi dokazana stvar. Ze sam začetek stavke to prav jasno kaže. Ob istem času, ko se je živilska organizacija pripravljala na mezdno gibanje pekovskih pomočnikov, so ti elementi že pisali po »Enotnosti« in »Slovencu« notice, kjer so pledirali na stavko tudi v Delavski pekarni. Baš to njihovo početje prav jasno kaže, da so hoteli stavko tudi v Delavski pekarni, pa ne mogoče zato, da zboljšajo tamkajšnjim delavcem delovne pogoje, temveč prav zato, da oblatijo sodruha Korena kot vidnega člana SSJ. Tem oblji očitno se vidi to njihovo hotenje v objavi zadnje »Enotnosti«. To povdarjajo prav demonstrativno, da je »izključeni« Koren član pokrajinskega odbora SSJ in njen kandidat pri državnozbornih volitvah. Komur še dosedaj ni bilo jasno, da je ta gonja politična, mora končno sedaj to izprevideti. In ker je ta gonja politična, bo smatral vsak socialist za svojo dolžnost, da se ji postavi po robu.

Predvsem je v tej gonji značilno to, kar se opaža pri vseh komunističnih atakah na naš socialistični pokret. V svoji veliki programatični in taktični revščini se komunisti nikdar ne upajo sprejeti z nami programatičnega boja. Sami nimajo v svoj program in taktiko toliko vere, da bi ga javno zagovarjali in našega javno kritizirali. In ker v programatični borbi z nami ne vzdržijo, zato si pomagajo — kakor vse male duše — da si izmislijo o tem ali onem socialistu kako namišljeno grdo dejanje in potem vodijo osebno borbo proti njemu. Koliko so s tem svoji ideolo-

giji koristili, je seveda drugo vprašanje. Vsaj je prav ta način njihovega boja vzrok, da si v celi Sloveniji niso vzgojili niti 10 ljudi, ki bi imeli kako komunistično ideologijo in ki bi sploh poznali komunistični program. S svojim kričanjem se jim pač posreči oblatiti včasih tega, včasih onega našega funkcionarja, ni se jim pa niti v enem slučaju posrečilo dokazati, da se z njihovimi metodami bolj koristno zastopa proletarske interese, kakor z našimi.

Se eno zasledujejo s svojim rovarjenjem, na kar je treba naše sodruge še posebej opozoriti. Z vsem tem pisarjenjem, blatenjem in laganjem hočejo napraviti zmešnjavo na strokovni konferenci, ki se bo vršila 5. februarja. Oni prav dobro vedo, da so v vseh dosedanjih akcijah tako skrahirali, da se jih delavstvo tako izogiblje, kakor strupenih močeradov. Zato mislijo, da bi v skaljeni vodi lažje ribarili. Vsi pošteni delavci, ki se zavedajo važnosti strokovnih organizacij, bodo pa znali ta manever preprečiti in če bo treba s trdo roko odstraniti tiste, ki žive od samega razbijaštva. Zlasti živilski delavci bodo morali s krepko roko očistiti svojo organizacijo teh zlag. Kakor so v Rusiji Stalin in tovariši izgnali svoje večne kritikastre v Sibirijo, tako naj tudi živilski delavci rešijo svojo organizacijo pijavk, ki delajo tako taktiko, da so jim baš pri ljubljanski pekovski stavki spravili ob kruh 24 pomočnikov in napravili organizaciji težke desetisočake; vse to pa le zato, da oblatijo socializem in njegove predstavnike.

Za vse nas, ki verujemo v socializem in ki poznamo sodruha Korena kot največjega poštenjaka, je pa baš ta gonja signal, da se postavimo po robu in povemo vsem, ki hočejo v kalnem ribariti: Do tu in ne dalje!

Misli h kongresu SSJ.

Ruše, 28. januarja.

Pod tem naslovom prinaša 7. številka »Delavske Politike« članek s podpisom Zedinjaš, kar mi sili pero v roko, da kot delavec pristavim svoje misli. Članek je popolnoma podoben, kakor bi ga pisal S. Marković ali pa Gustinčič, najmanj pa Zedinjaš. Prvič povdarja, da ne misli dati SSJ nobenih taktičnih navodil, vendar je iz članka razvidno, da avtorju ni vse eno, kaj bo stranka na svojem zboru sklepala. Nobenega dvoma ni, da leži vsa krivda na dekalistih o razkolih in razcepkih, dejstvo pa je, da eni to priznavajo in se skušajo za bodoče takih pogrškov izogibati, pri tem ko drugi vsako pogrško tajijo, kakor Peter Krista. Ni menda oportuno, da postavljane za kandidate SSJ le organizirane člane, ker le iste je mogoče klicati na odgovornost pred delavstvo za njih delovanje v različnih funkcijah. Dvomim, da bi bil pisek gornjega članka od takih funkcij zelo oddaljen. Ugotavljam, da člankar čuti odgovornost za nesocialistično dejanje, išče pa istega tam, kjer tega ni. Kritizira pisavo »Delavca« ne upoštevajoč, da je isti popolnoma v slogu z združenimi strokovnimi organizacijami in najmanj 100 odstotkov boljši, kakor je bil pred leti; bilo bi le želelo, da isti postane dnevnik ali vsaj tednik, da bi bila delavstvu možnost dana, da se ga v pojasnitev svojih misli poslužuje. O komisarijih

je težko govoriti. Treba je preudariti, kdo daje povod, da se nam isti vsiljujejo — kakor v Zagorju in dolga leta v Trbovljah itd. Nobenemu socialistu menda ni prijetno sedeti poleg gerenta, kar je v nasprotju s socialističnim programom sploh, vendar se istega v gotovih slučajih ne more izogniti, ker nam socialistom občina ni španska vas ali kovaški meh in mora naša kontrola v gotovih slučajih tudi braniti interese občanov. Tudi Delavska zbornica ne vrši svoje naloge, kakor bi to morala in bi diskuzija ne škodovala, biti bi morala pa stvarna, ne frazarska, ker to navadno delajo dekalisti in Bernotovci. Predvsem je treba pri tem poznati njeno številčno moč razredno opredeljenih članov, treba se je vprašati, za koliko je ona boljša ali slabša, odkar je njena moč legalno izvoljena.

Se nekajl SSJ naj se venomer trka po prsih in kaže zobe, kakor hud pes, a dejansko naj pusti proletariat tavati kot zgubljene ovce po puščavi. Ja, dragi družje, teorija in praksa je res precej prekopana. Popolnoma pravilen je le zadnji odstavek, dotlej pa se bodo morali tudi tako navdušeni teoretiki sprizniti s praktičnim vodstvom ali pa zginiti iz proletarskih vrst, kajti prej ali slej se bomo morali vprašati, kdo je v nam, kdor ni, je gotovo proti nam.

Za zaščito najemnikov.

Nadaljevanje.

Gospodje, številke, ki jih imam tukaj in ki se nanašajo na Maribor in ki — hotel bi, da se motim — tudi v drugih mestih niso nič boljše, nam jasno kažejo, da se je stanarina že sedaj povišala za najmanj 100%. Ne bom Vam tukaj bral teh števil, toda so na razpolago vsakemu, ki ne veruje, da znaša povišanje stanarine najmanj 100%. Imam še drug dokaz, imam pismo, ki kaže jasno tendenco, da hočejo hišni posestniki ziorabljeti svoje najemnike, da jih hočejo prisiliti, da bodo njihove sluge, da morajo delati samo zanje in za nič drugega.

Sedaj pa nastane drugo vprašanje, ki je za me, ki zastopam oni del naroda, ki živi samo od zaslužka svojih rok, od svojih dnin, zelo važno. Povedal bom primere, da boste videli, da bi tega, ako je bila tendenca, iti hišnim posestnikom na roke, in da se sprejme princip popolne svobode, nihče tako rad ne pozdravil, kakor delavec. Kajti ravno delavski sloji stoje na stališču popolne svobode vsakega državljanja. Ne moremo pa sprejeti principa popolne svobode za hišne posestnike, dokler ni ta princip uveljavljen tudi za vse druge državljanje. Hišni posestniki bodo imeli po 1. maju 1928 popolno svobodo, oni bodo lahko svoje hiše izrabljali, kakor bodo sami hoteli in poviševali stanarine do mile višine. Na drugi strani se pa morate vprašati, kako in na kateri način naj ugone temu najemniki, uradniki in drugi, ki danes nimajo svobode, da bi za svoje delo zahtevali in dobili plačilo, ki bi bilo zadostno, da ugone željam hišnih posestnikov, ne da bi pri tem s svojimi družinami stradali.

Gospodje, statistika nam kaže, da je konsumna moč našega delavskega ljudstva danes mnogo nižja od one iz leta 1914. Dovolite, da Vam to statistiko nekoliko navedem. Vzajemni za primer provinco, ki je v naši

državi najbogatejša in v kateri socialni odnošaji niso bili slabi že pred vojno, pa tudi danes niso baš nepovoljni, to je Vojvodina. Leta 1914 je tam kvalificirani in nekvalificirani delavec plačal povprečno od svojega zaslužka okrog 9% za stanarino. Danes, ko je še stanovanjski zakon v veljavi, in so stanovanja omejena, plača tam 16% svojega zaslužka. L. 1914. je zaslužil delavec v Vojvodini približno 79 dinarjev mesečno, danes pa zasluži povprečno 900 Din na mesec. Ako te številke primerjate, dobite, da delavec v Vojvodini, Beogradu in tudi drugod zasluži danes za 47% manj, kakor je pa zaslužil leta 1914., a plačal je prej za stanovanje 9% svojega zaslužka, danes pa mora plačati 16% in to vključ temu, da znaša njegov dohodek, kakor sem ravnokar omenil, 47% manj. Pri tem je treba vpoštevati tudi dejstvo, da delavec ne računa v zlati pariteti, on ne računa v valuti, ki je bila v veljavi leta 1914. On računa samo s tem, kaj je mogel takrat kupiti za svoj zaslužek in s tem, kaj more kupiti danes. To je velika razlika. Za tisto, kar je l. 1914. kupil za 79 Din, mora danes plačati 1720 Din. Kupna moč njegovega zaslužka znaša danes za celih 800 Din manj, kakor pa leta 1914.

Gospodje, mislim, da je ta slika dovolj karakteristična za delavski razred v državi, ki danes nima niti popolne politične svobode in ki se danes v pridobitni krizi ne more boriti za to, da bi spravil svoj zaslužek na tisto višino, kakor je bil l. 1914. Konstatirati moram, da niti eden delavec, niti eden uradnik ne bi bil protiven temu, da bi hišni posestniki prišli do svojih pravic in do zlate paritete. Sicer pa, ako računamo to, kar se danes plača za stanovanja v Beogradu in Zagrebu, je zlata pariteta že davno prešla. Plata pariteta

se drži v neki meri samo še pri nas v Sloveniji. Toda niti en delavec se ne bi protivil zahtevam hišnih posestnikov, ako bi se njegovi dohodki povzdignili na pariteto iz leta 1914.

To je tudi eden izmed razlogov, da se delavski razred ne more strinjati s predlogom vlade, da se zakon o stanovanjski zaščiti ukine s 1. majem 1928, temveč da zahteva podaljšanje za toliko časa, da se stanovanjska kriza reši tako, da bodo delavci lahko dobili stanovanja, ki bodo od-

govarjala njihovemu stališču in njihovim dohodkom. Gospodje, vse resolucije, ki so jih sklenila društva stanovanjskih najemnikov ne samo v Sloveniji, marveč tudi v Beogradu, Zagrebu itd. gredo za tem, da se fiksira zaščita najemnikov in podaljša najmanj do l. 1930, ker bo v tem času, to je v dobrih 2 letih, imela vlada oziroma naši pridobitni krogi močnost, sezidati toliko stanovanj, da bodo do gotove meje zadostovala stanovanjskim potrebam.

Proti okrnjenju pravic mariborskega Okrožnega urada.

Član ravnateljstva OUZD v Ljubljani s. Ošlak je poslal klerikalnem predsedniku OUZD sledeče pismo:

P. n.
predsedniku OUZD g. Miha Kreku,
Ljubljana.

Z 31. januarjem 1928 je ustavil mariborski okrožni urad izplačevanje bolniških podpor na lice mesta in se bodo izplačila odslej naprej nakažovala zopet iz Ljubljane.

Jaz sem član upravnega odbora in ravnateljstva OUZD v Ljubljani in mi ni znano, da bi se bilo kedaj o tej stvari, ki je za mariborsko delavstvo dalekosežnega pomena, sploh sklepalo. Vsled tega vlagam proti tej samovolji OUZD, ki bije v obraz vsem primitivnim pojmom demokracije

najostrejši protest

in Vas prosim, da upostavite takoj zopet staro stanje.

Izplačevanje bolniških podpor na lice mesta je bil uspeh zadnje borbe mariborskega delavstva po delitvi

OUZD na dve oblasti in nikakor ne gre, da se pridobitve delavstva jemljejo, ne da bi ono imelo priliko o tem soodločati.

Jaz sem prepričan, da Vam gospod predsednik, o tej stvari ni ničesar znanega in da se je to zgodilo brez Vaše vednosti, ker bi bili Vi v nasprotnem slučaju skoro gotovo sklicali sejo upravnega odbora, ali ravnateljstva, kjer bi se bilo o tem sklepalo. Ta odlok se je tedaj izdal proti volji poklicanih faktorjev in sem prepričan, da boste klicali krivce na zagovor.

V slučaju pa, da soglašate tudi Vi s to odredbo, ja, da se je celo zgodila ob Vaši vednosti, potem Vas prosim, da nam na naslednji seji OUZD poročate, kakšni motivi so Vas vodili do te za naše delavstvo usodepolne odločitve.

Gotovo pa je, za slučaj, da ravnateljstvo tudi to odredbo odobri, da bo mariborsko delavstvo izvajalo iz tega svoje konsekvence in obnovilo boj za ustanovitev samostojnega okrožnega urada.

Dnevne novice.

Iz uprave!

Obveščamo tem potom vse one naročnike, katerim smo prejšnji teden poslali opomin za zaostalo naročnino in nam iste med tem časom še niso poravnali ali vsaj sporočili, kdaj bodo to storili, da se jim danes zadnjič dostavi list, če do prihodnje izdaje ne dobimo tozadnega obvestila od njih!

Finančni minister odpravlja osemurnik v svojem področju. Do zdaj so organi finančne kontrole in obmejni stražniki vršili službo po osem ur dnevno, oziroma v eni turi, s 1. januarjem t. l. je pa izdalo finančno ministrstvo naredbu, da imajo od 1.

januarja dalje vršiti finančni organi nepretrgoma 12 ur službe, dasiravno jim službeni pravilnik jamči osemurnik. S 1. aprilom t. l. se bo 1270 finančnih organov reduciralo. Baje bi imeli priti v poštev v prvi vrsti oni organi, ki še nimajo stalnosti, a kakor se čuje, bodo starejšine in drugi predpostavljeni, izrabili priliko, da se iznebe vseh neljubih jim organov, tudi takih, ki imajo že pravico do pokojnine, misleč, da se ti ne bodo upali postaviti za svoje pravice. Enako se postopa z onimi organi, ki zbole; če je bolan mesec dni, se mu že grozi z odpustom iz službe. Vse to je mogoče, ker je moštvo že popolnoma splaseno in ne ve več kaj mu pristojna in kaj ne, ker ena ministrska odredba drugo pobija, ker se ne more sklicevati več niti na službeno pragmatiko. Kaj pa poklicno udruženje finančnih organov? To je organizacija, da se je bog usmilil! V beograjskem cen-

Negujte zobe s
„PEBECO“,
poslužujte se „NIVEA“ za kožo

ANGELO CERKVENIK:

Očiščenje,

6

krževa pot mnogih, ki so verjeli v lepoto in ljubezen, tragedija v šestih scenah.

Mož: Lepo sedite!

Ravnatelj (sede): Glavo mi bo razneslo.

Mož: Za božjo voljo, vsaj zdaj še ne! Povejte, tedaj, zakaj ste pisali tole nesramnost? (Mu da povabilo.)

Ravnatelj: Ne bodite smešni. Saj vendar ne morete... (menca) ... ne morete s takšno... s takšno... no... ženo... med naše dame.

Mož (se zasmije; videti je, da ga je zabolelo): Da ne morem! Da ne morem! Kdo to pravi? Če mora vaša čednostna Lavra, ta vlačuga... (Ravnatelj poskoči.) Sedite, sedite! Ta vlačuga, da...

Ravnatelj (hoče po sili oditi, se prime za glavo): Hitro od tod, hitro, hitro...

Mož (se smeje): Saj je vaša hčerka popolnoma podobna meni... da, da... meni! Ali niste še nikdar opazili? Res ne? Saj vam je Lavra priznala. Povejte, ali vam ni vsega sama priznala?

Ravnatelj (sede onemogel v fotelji): To je preveč. Ne, z vami ne morem govoriti! Kar je preveč, je preveč!

Mož: Da, tisto vaše povabilo je bilo preveč! In ko sem ga danes zjutraj prejel, sem rekel: moj šef me bo na kolenih prosil oduščanja, na kolenih. In če bi hotel, bi danes prosili res

na kolenih! Nepreračunljiv človek sem, ste mi nekaj dejali... Nepreračunljiv sem... Zdajle, še ta trenutek bom storil tole: Stopil bom v veliko dvorano, šel bom na oder med glasbenike in bom govoril: Spoštovani in mnogo čislani gospodje pravniki, čednostne in dične gospe, mične gospodične nevestice, tako mi je težko pri srcu, dajte, da se vam izpovem... Vidite gospo Lavro, poglejte jo, tam v kotu stoji... Lepa gospa ste, gospa Lavra, a niti najmanjšega dvoma ne more biti, da je vaša hčerka Jakobina čednejša od vas. Vsakdo izmed cenjenih navzočih, ki pozna vašo Jakobino, mi bo to rad priznal; priznal mi bo tudi, da obstoji med menoj in vašo hčerko takšna hudo neprijetna podobnost, kakor da sva si oče in hči...

Ravnatelj: O — o...

Mož: Zagonetka! Ali bi nam ne vedeli povedati, čednostna gospa Lavra, kako ste mogli dopustiti, kako se je moglo zgoditi, da sva si jaz in vaša hčerka tako zelo podobna? — No, gospod ravnatelj, kaj menite, kako bo to učinkovalo na vaše prijatelje, dobre prijatelje in dobre znance?

Ravnatelj: Zapreti vas bom dal, obsoditi zaradi obrekovanja.

Mož: Saj ne rečem, da ne. Zaprli bi me morebiti in obsodili. A kaj bi tisto! Vem le, da bo vsak izmed tistih, ki bo to na svoja lastna ušesa slišal, verjel meni in ne vam ter sodnji. Glasno vam bodo dejali: Hribovec ostane

pač hribovec; saj vam ni treba poslušati tega golobradega neotesanca... Po tiho bi si pa mislili in med seboj bi si govorili: saj kaj drugega od Lavre človek sploh ne more pričakovati... To itak vemo, le tega ne moremo razumeti, kako je mogoče, da je ta ravnatelj takšen tepec...

Ravnatelj (obupano): Kaj hočete tedaj od mene?

Mož: Poglejte jo! (Pokaže na svojo ženo.) Vlačuga je bila in tatica, pouličnica; zaznamovana je! Povedite jo za roko v dvorano in zaplešite z njo valček, da bodo vsi videli. Ko bodo gospodje pravniki videli, kaj je napravil njihov predsednik, bodo vsi prišli po njo, n. pr. dr. Baum. Dr. Baum je vedno zahajal k njej...

Žena (očitajoče): Boris!

Mož: Javna »grešnica« si bila... »Grešnica«! (Se smeje.) Govorimo, tedaj, javno... In pl. Auerbach in dr. Müller, dr. Ochshausen, dr. Sušnik... Sami dobri znanci in prijatelji! Prav vsi bodo prišli. Če se bodo branili, bom poklicali na pomoč našo lepo Helo...

Ravnatelj: Saj boste menda razumeli, da je absurdno, kar zahtevate od mene, da kot policijski ravnatelj ne morem... nikakor ne morem...

Mož (odločno): Ali — ali! Deset minut bom čakal, nič več! V tem času se morate odločiti. Če se ne odločite, veste, kaj in kako.

Ravnatelj: Morebiti bi pa vendarle šel preje dr. Baum.

Glasbeno društvo železn. del. in uslužb. v Mariboru

Železn. pevsko društvo „Krilato kolo“ v Mariboru

VABILO.

V soboto, dne 4. februarja 1928 se bo vršil v prostorih dvorane „UNION“ (prej Götz) v Mariboru

Godba pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja.

VELIKI ŽELEZNIČARSKI PLES

Petje pod vodstvom pevovodje g. German-a.

SPORED: Od 20. do 21. ure godba in petje, po 21. uri do 4. ure zjutraj PLES. Čisti dobiček je namenjen za nabavo društvene obleke, godal itd. Za obilen obisk vabita ODBORA.

Dobrunje.

V nedeljo, dne 29. januarja smo imeli ustanovni občni zbor »Svobode« v Dobrunjah. Počasi je prišel proletariat naše občine do spoznanja. Že dolgo se je pripravljala, da si ustanovi delavsko telovadno in kulturno zvezo »Svobodo«. Zbrali so se delavci in sklenili, da gredo vsi na delo. Kot referenta sta bila sohr. Kreft in sohr. Ajdiškova, ki sta poročala o ciljnih delavske kulture. Še predno smo pričeli z delom, pa že skrbi atke in mamice, kaj bo, če bo njihov Jenezek ali Pavlica tudi v tem društvu, ker pravijo, da taki ne pridejo v nebesa. Seveda, dobre nasvete pa jim daje častiti g. kaplan v Sostrem. On pravi, da je to društvo slabše kot »Sokol« ali pa »Orjuna«. Ja, gospod duhovni oče, ali taki recepti našim Janezkom in Pavlicam nič ne škodujejo, ker oni že vedo, kaj da je »Svoboda«, da se tukaj učijo v marksističnem duhu za svobodo in enakost, za pravico vseh ljudi. Kljub vsemu imamo nad 60 članov in članic; če pa naš »Orel« spi, to nas ne briga. Za predsednika smo izvolili nadvse agilnega sodruga Bricelj-na, kateri se ne ustraši vaših groženj. Na plan, sodrugi in sodružice, za »Svobodo«, do končne zmage.

»Svobodaš«.

Senovo.

Na občnem zboru krajevne politične organizacije SSJ, kateri se je vršil v nedeljo, 29. januarja, je bil konstituiran sledeči odbor: Predsednik J. Richter; tajnik I. Baraga; blagajnik Jos. Jurak. Namestniki: L. Petretič, Jos. Karlovšek, Ivan Furlan. Nadzorstvo: Jos. Mlakar, Fran Črnoš. Odbor: Rudolf Drence, Albin Zupančič, Fran Redi, Herman Frilin. Na zboru je prišlo do živahnih debat, kar dokazuje, da proletariat končno čuti potrebo dostojnega življenja. Med drugimi smo tudi sklenili, da se vsako prvo nedeljo v mesecu udeležimo članskega sestanka, da pretresemo razna lokalna in stranska vprašanja. Vam delavci pa: Vkup, v razredne organizacije! Proč od črnih in rumenih, kajti kapital se konsolidira, neglede na nacijo ali Rim.

Studenci pri Mariboru.

Krajevna organizacija Socialistične Stranke Jugoslavije sklicuje za soboto, dne 4. februarja ob 7. uri zvečer v prostorih gostilne Majhenič članski shod. Z ozirom na to, da je dnevni red zelo važne vsebine, se člani in članice organizacije, kakor tudi somišljeniki vabijo, da se shoda v polnem številu in točno udeležijo. Govoril bo najbrž poslanec s. Petijan, ako ne bo predvidoma zadržan. Krajevni odbor.

Vestnik „Svobode“.

Kongres »Svobode« in bodoče smer-nice marksističnega izobraževalnega dela.

Dne 22. januarja se je vršil v Ljubljani občni zbor splošne delavske organizacije »Svoboda«. Na njem je bilo mnogo ognjevite debate o preteklem delovanju in bodočih smernicah naših izobraževalnih organizacij. V zadnjem letu se je ustanovilo mnogo novih podružnic, v nekaterih starih podružnicah se je poživilo delo. V tem času se je razmahnil tudi prosvetni odsek Delavske zbornice s svojo knjižnico v Ljubljani in s tečaji ter s skioptičnimi predavanji po industrijskih krajih. Razen tega je pa v Sloveniji še polno samostojnih delavskih pevskih, godbenih in športnih društev. Vse to izpričuje, da ima naše delavstvo vročo željo po izobrazbi. Nekateri delegati so kritizirali centralo, drugi zopet so nastopali proti nadstranscarskemu stališču »Svobode« v prepričanju, da bo mogla napredovati le, ako se odloči za eno ali drugo marksistično politično frakcijo. Po vsej tej debati je pa kongres soglasno ugotovil, da poživljenje izobraževalnega dela zahteva reorganizacijo »Svobode« v tej smeri, da preide težišče dela na posamezne podzveze; telovadno, dramatično, pevsko, godbeno, športno itd. Zato se morajo predvsem posamezne sekcije v podružnicah formirati v svoje podzveze. V drugi vrsti bo pa dolžnost novega centralnega odbora, da izvede združenje samostojnih društev s splošno kulturno matico »Svoboda«. Pravila »Svobode« so bila že na predzadnjem kon-

gresu v tem smislu izpremenjena. Sedaj je treba končno dati tem pravilom pravo življensko vsebino. Ko bo izvršena ta reorganizacija, bo mogoče govoriti tudi o izpremembi v plačevanju članarine centrali.

Kongres je soglasno zavrnil stališče, da se mora »Svoboda« opredeliti za gotovo politično stranko. Pač pa je sklenil to, da se »Svoboda« nasloni na razredne strokovne organizacije. Novoizvoljeni centralni odbor je v smislu tega sklepa že predložil kongresu strokovnih organizacij, naj bi odračunavala Strokovna komisija od kvote svojih članov centrali »Svobode« po 25 para mesečnega kulturnega davka. To je za posameznika zelo majhna žrtev — niti 7 para na teden — vendar pa da ta mali prispevek pri 8000 članih lep mesečni znesek od Din 2000. S tem bi se lahko vzdrževal izobraževalni mesečnik, ki bi izhajal kot kulturna priloga »Delavca«. »Svoboda« bi pa postala res splošna marksistična vzgojna matica, ki bi dajala delovanju raznih podvez prav socialistični duh, v splošnem bi pa skrbelo za razredno-bojevno vzgojo vsega delavstva.

Centrala »Svoboda« bo z vso silo delala za izvedbo teh načrtov. Članstvo ji lahko v tem popolnoma zupa, saj je že na svoji prvi seji po občnem zboru napravila več lozadevnih konkretnih sklepov. Pričakujemo, da bomo našli v tem svojem stremljenju polno podporo pri vseh delavskih organizacijah.

Ožji odbor »Svobode«.

Konstituiranje ožjega odbora »Svobode«.

Na svoji prvi seji dne 30. januarja se je novoizvoljeni ožji odbor konstituiral sledeče: predsednik: Štukelj Ciril, tajnik: Bitežnik Stanko, I. podpredsednik: Vrhovec Jože, II. podpredsednik: Kermavner Dušan, blagajnik: Aleš Franjo, gospodar: Siard Karol, in odborniki: Pezdír, Simonič, Moretti in Vuk Ivan.

Za telovadni dom »Svobode« v Studencih pri Mariboru.

je sklenil ožji odbor »Svobode«, da izda v sporazumu s podružnico v Studencih nabiralne pole na vse delavske organizacije in poziv, da priredijo prireditve, katerih čisti dobiček naj darujejo za prvi delavski telovadni dom v Sloveniji. Vse prispevke je treba pošiljati direktno na naslov: Podružnica »Svobode« v Studencih pri Mariboru.

Športna podzveza.

V nedeljo, dne 12. februarja ob 10. uri dopoldne se vrši v Ljubljani v Narodni kavarni prvi zbor »Delavske športne podzveze«, ki je doslej delovala izven »Svobode«. Ožji odbor »Svobode« pričakuje, da bodo pogajanja, ki so v teku, privedla do združitve omenjene podzveze s »Svobodo«.

Šport.

Delavska športna podzveza. V Ljubljani se je končno vedarle osnovala Delavska športna podzveza, ki bo združevala za enkrat naše slovenske delavske športne klube. V nedeljo, dne 12. februarja t. l. se vrši v zadnji sobi Narodne kavarne v Ljubljani prvo njeno zborovanje in sicer ob 10. uri dopoldne. Vsi delavski športni klubi, ki pomotoma morda niso prejeli vabila, se tem potom vabijo, da je omenjene konference udeležijo po svojih delegatih. Zaenkrat so se sestavila samo temeljna pravila, o katerih se bo v prvi vrsti vodila debata na zborovanju. Če kateri izmed naših delavskih klubov tudi teh pravil še ni prejel, naj se obrne zanje na naslov: Delavska športna podzveza, v roke Milan Vičič, Aleksandrova cesta 5. Delavska športna podzveza bo poleg nogometnih klubov združevala tudi kolesarska, težkoatletična in druga društva, na kar s tem posebej opozarjamo.

Nabirajte nove naročnike!

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE

so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Dobi se v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah. Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Zaloga parfumerije, kozmetike, kemikalij in galanterije

CELJE, GOSPOSKA ULICA 4

IVAN JAX IN SIN, LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15 letna garancija. — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffennrad (Orožno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke! — Cenike franco in zastoj!

HALO!

DTE „Svoboda“ Studenci priredi dne 4. februarja v lastnem domu in lokalih g. Stumpf-a

prvi kmečki ples zvezan z maškarado.

Najlepša maska bo nagradena. — Igra priljubljena godba. Začetek ob 20. uri. Vstopnina 3 Din.

Za obilni obisk vabi

ODBOR.

Čevlje po meri

kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materiala, sol dna in točna izgotovitev po najnižjih cenah. August Gusel, čevlj. mojster Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

Use zimsko blago

kakor:

različno sukno za plašče in zimske suknje, gotove obleke in suknje, volneni telovniki in pulloverji, volneno spodnje perilo, rokavice itd.

se mnogo pod resnično vrednostjo blaga odproda. Oglejte si samo cene brezobvez' o pri

Jos. Karničnik, Glavni trg 11.

Pristno slivovko, droženko, brinjevac, konjak rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita,

Na drobno in na debelo

JAKOB PERHAVEC

MARIBOR, Gosposka ulica šte. 19

Tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov

vinskega kisa, esencnega kisa; čaj v zavitkih in odprt dobite po ugodnih cenah v trgovini

Postrežba točna in solidna